

1. Spočítejte $\int_S \vec{f} \cdot d\vec{S}$, kde $\vec{f} = (z, x, y)$ a S je část plochy $x - y + z = 1$ omezená podmínkami $x \geq 0$, $z \geq 0$ a $y \leq 0$. Plocha S je orientovaná tak, že s vektorem ve směru kladné osy y svírá ostrý úhel.

Jde o výpočet plošného integrálu 2. druhu. Potřebujeme tedy najít parametrizaci plochy, intervaly parametrů a na závěr spočítat samotný integrál.

$$\begin{aligned} x &= 1 - t_1 \\ \varphi : y &= -t_1 + t_1 t_2 & t_1 &\in \langle 0, 1 \rangle \\ z &= t_1 t_2 & t_2 &\in \langle 0, 1 \rangle \end{aligned}$$

Dále

$$\begin{aligned} \frac{\partial \vec{\varphi}}{\partial t_1} &= (-1, -1 + t_2, t_2) \\ \frac{\partial \vec{\varphi}}{\partial t_2} &= (0, t_1, t_1) \\ \frac{\partial \vec{\varphi}}{\partial t_1} \times \frac{\partial \vec{\varphi}}{\partial t_2} &= (-t_1, -t_1, -t_1) \end{aligned}$$

Ovšem tento vektor by měl mít s osou y ostrý úhel, tudíž se zbavíme všech $-$ a pokračujeme

$$\begin{aligned} I &= \int_S \vec{f} \cdot d\vec{S} = \int_0^1 \int_0^1 (t_1 t_2, 1 - t_1, -t_1 + t_1 t_2) \cdot (t_1, t_1, t_1) dt_2 dt_1 = \\ &= \int_0^1 \int_0^1 t_1^2 t_2 + t_1 - t_1^2 - t_1^2 + t_1^2 t_2 dt_2 dt_1 = \int_0^1 t_1^2 + t_1 - 2t_1^2 dt_1 = \frac{1}{3} + \frac{1}{2} - \frac{2}{3} = \frac{1}{6} \end{aligned}$$

2. Spočítejte křivkový integrál $\int_C (y^2 - z^2) dx + (z^2 - x^2) dy + (x^2 - y^2) dz$, kde uzavřená křivka C , která vznikne průnikem stěn krychle $[0, a]^3$ s rovinou $x + y + z = \frac{3}{2}a$, vymezuje hranici plochy S , která je orientovaná kladně vzhledem k vektoru $(1, 1, 1)$.

Jde o obvod pravidelného šestiúhelníku se stranou o délce $\frac{\sqrt{2}}{2}a$. Využijeme Stokesovu větu při přechodu k ploše S

$$\begin{aligned} \vec{f} &= (y^2 - z^2, z^2 - x^2, x^2 - y^2) \\ \int_C \vec{f} \cdot d\vec{s} &= \int_S \nabla \times \vec{f} \cdot d\vec{S} \end{aligned}$$

Označme

$$\vec{g} = \nabla \times \vec{f} = -2(y + z, z + x, x + y)$$

Chceme použít Gaussovou větu, ovšem plocha S neohraničuje žádný objem tudíž doplníme plochami ze zbytku poloviny krychle (krychle je plochou rozseknutá na polovinu, nadále budeme pracovat s polovinou blíž k počátku). Pak platí

$$\int_{S_z} \vec{g} \cdot d\vec{S} + \int_{S_y} \vec{g} \cdot d\vec{S} + \int_{S_x} \vec{g} \cdot d\vec{S} + \int_{S_z} \vec{g} \cdot d\vec{S} + \int_{S_y} \vec{g} \cdot d\vec{S} + \int_{S_x} \vec{g} \cdot d\vec{S} + \int_S \vec{g} \cdot d\vec{S} = \int_V \nabla \cdot \vec{g} dV$$

Kde index s velkým S označuje čtverec s useknutým rohem s naopak pravoúhlý trojúhelník a písmena x, y, z k čemu je daná plocha kolmá. Poslední integrál na levé straně chceme spočítat a levá strana obepíná objem V a rovná se pravé straně právě díky Gaussově větě. Dále platí

$$\nabla \cdot \vec{g} = -2 \left(\frac{\partial(y+z)}{\partial x} + \frac{\partial(z+x)}{\partial y} + \frac{\partial(x+y)}{\partial z} \right) = 0$$

Stačí tedy spočítat šest plošných integrálů! Ovšem pro každý je vždy jedna složka konstantní a to a nebo 0 , začneme a nesmíme zapomenout na normálový vektor k ploše o délce jedna (který míří "ven")

$$\begin{aligned} \int_{S_z} \vec{g} \cdot d\vec{S} &= \int_0^{\frac{a}{2}} \int_0^a -2(y, x, x+y) \cdot (0, 0, -1) dy dx + \int_{\frac{a}{2}}^a \int_0^{\frac{3}{2}a-x} -2(y, x, x+y) \cdot (0, 0, -1) dy dx = \\ &= 2 \int_0^{\frac{a}{2}} \int_0^a x+y dy dx + 2 \int_{\frac{a}{2}}^a \int_0^{\frac{3}{2}a-x} x+y dy dx = \frac{1}{4}a^3 + \frac{1}{2}a^3 + \frac{7}{12}a^3 + \frac{7}{24}a^3 = \frac{13}{8}a^3 \end{aligned}$$

Z postupu jde vidět, že ještě další dva plošné integrály budou mít stejnou hodnotu. Podívejme se na integrály přes malé trojúhelníky

$$\begin{aligned} \int_{s_z} \vec{g} \cdot d\vec{S} &= \int_0^{\frac{a}{2}} \int_0^{\frac{a}{2}-x} -2(y+a, a+x, x+y) \cdot (0, 0, 1) \, dy \, dx = -2 \int_0^{\frac{a}{2}} \int_0^{\frac{a}{2}-x} x+y \, dy \, dx = \\ &= -\frac{1}{12}a^3 - \frac{1}{24}a^3 = -\frac{1}{8}a^3 \end{aligned}$$

Z toho tedy vyplývá, že náš integrál se rovná

$$\int_S \vec{g} \cdot d\vec{S} = -3\frac{13}{8}a^3 + 3\frac{1}{8}a^3 = -\frac{9}{2}a^3$$

Ilustrace:

